
Inhoud

1. Doel	1
2. Rubrieken	2
3. Definities en begrippen	2
4. Wanneer welke vorm van milieueffectrapportage	4
4.1 Bijlage I, rubriek 23	4
4.2 Bijlage II, rubriek 2,a).....	4
4.3 Bijlage III, rubriek 2,a).....	5
4.4 Wat valt onder de wijzigings- en uitbreidingsrubrieken	5
5. Inhoud van de project-m.e.r.-screening bij vergunningsaanvragen voor ontginningen.....	6
6. Bijlagen	8
Bijlage 1: Schema: wanneer is welke bijlage van het project-m.e.r.-besluit van toepassing.....	8
.....	8

1. Doel

Deze handleiding heeft tot doel te verduidelijken welke project-m.e.r.-verplichtingen er bestaan voor projecten die betrekking hebben op ontginningen en projecten die wijzigingen of uitbreidingen van bestaande ontginningen inhouden.

Vooreerst komen enerzijds de rubrieken 23 en 2,a) van respectievelijk bijlage I en bijlage II en III en anderzijds de zogenoemde 'wijzigingsrubrieken' van deze bijlagen van het Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage (hierna: project-m.e.r.-besluit) aan bod.

De handleiding is enkel van toepassing op vergunningsplichtige ontginningen (klasse 1 en 2) met inbegrip van wijzigingen of uitbreidingen hieraan. Indien voor een bepaald project geen vergunning nodig is, dan dient deze handleiding niet doorlopen te worden.

2. Rubrieken

Bijlage I

rubriek 23

Steengroeven en dagbouw mijnen, met inbegrip van ontginningen van oppervlakedelfstoffen of grind, met een terreinoppervlakte van meer dan 10 hectare, of turfwinning met een terreinoppervlakte van meer dan 150 hectare.

Bijlage II

rubriek 2,a)

Ontginningen in gebieden die volgens de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen bestemd zijn om oppervlakedelfstoffen of grind te ontginnen en die een ontginbare oppervlakte hebben van 10 ha of meer.

Bijlage III

rubriek 2,a)

Steengroeven en dagbouw mijnen, met inbegrip van ontginningen van oppervlakedelfstoffen of grind en turfwinningen (projecten die niet onder bijlage I of II vallen).

3. Definities en begrippen

Dit deel van de handleiding gaat in op de interpretatie van enkele begrippen die in de ontginningsrubrieken vernoemd worden.

Het decreet van 4 april 2003 betreffende de oppervlakedelfstoffen vermeldt volgende definities in haar artikel 2, welke van overeenkomstige toepassing zijn op deze handleiding:

- oppervlakedelfstof: *“elke delfstof die, als geologische afzetting, aan of in de nabijheid van het aardoppervlakte in open lucht wordt ontgonnen, met uitzondering van de delfstoffen die in grindwinningsgebieden volgens het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning ontgonnen worden”*;
- ontginning: *“activiteit waarbij oppervlakedelfstoffen worden onttrokken aan de bodem door middel van een bovengrondse exploitatie”*;
- ontginningsgebied: *“gebied dat volgens de plannen van aanleg en volgens de ruimtelijke uitvoeringsplannen bestemd is voor ontginning”*.

Andere niet in het decreet betreffende de oppervlakedelfstoffen vermelde begrippen zijn:

- Steengroeve: plaats waar natuursteen ontgonnen wordt.
- Dagbouwmine: ontginning van delfstoffen aan de oppervlakte.
- Terreinoppervlakte (bijlage I, rubriek 23):
De terreinoppervlakte is de oppervlakte voor ontginning die zal opgenomen worden in de vergunningsaanvraag (inclusief beschermingsstroken¹) volgens rubriek 18 van bijlage 1 van Titel I van het Vlarem. Oppervlaktes die niet ontginbaar zijn door bijvoorbeeld de aanwezigheid van huizen, hoogspanningspylonen, wegenis,... maken geen deel uit van de terreinoppervlakte indien ze niet in de vergunningsaanvraag zullen opgenomen worden volgens rubriek 18 van bijlage 1 van Titel I van het Vlarem.
- Ontginbare oppervlakte (bijlage II, rubriek 2,a)):
De volgende elementen dienen bij het bepalen van de ontginbare oppervlakte in rekening gebracht te worden:
  - a) de oppervlakte voor ontginning die zal opgenomen worden in de vergunningsaanvraag volgens rubriek 18 van bijlage 1 van Titel I van het Vlarem.
  - b) de resterende oppervlakte die nog niet ontgonnen werd, die een bestemming heeft als ontginningsgebied en die in de toekomst mogelijk zal ontgonnen worden. Hierbij wordt geen rekening gehouden met de eigendomssituatie van de percelen. De oppervlaktes die met zekerheid niet ontgonnen kunnen worden in de toekomst maken geen deel uit van de ontginbare oppervlakte. Dit moet aangetoond worden door de initiatiefnemer.
Het feit dat voor een bepaald perceel reeds vroeger een project-MER werd goedgekeurd of een ontheffing werd verleend en/of reeds een vergunning werd afgeleverd, is niet relevant voor het bepalen van de ontginbare oppervlakte. Voor deze percelen kan de vergunning immers vervallen zijn waardoor ze opnieuw zullen moeten onderworpen worden aan een milieueffectrapportage.
  - c) de aansluitende ontginningsgebieden, uitbreidingsgebieden of reservegebieden voor ontginningen volgens de plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Samengevat kan bijgevolg de ontginbare oppervlakte als volgt gedefinieerd worden:

---

¹ Beschermingsstroken rond de ontginning (zoals geregeld in Titel II van het Vlarem, hoofdstuk 5.18) moeten ook in rekening gebracht worden, aangezien bij de uiteindelijke vergunningverlening hier eventueel afwijkingen kunnen toegestaan worden ten opzichte van de Vlarem-reglementering. Op deze wijze is naar m.e.r.-methodiek toe uitgegaan van een worst-case situatie bij de bepaling van de m.e.r.-plicht en wordt vermeden dat bij afwijkingen in de vergunningen of latere wijzigingen aan de reglementering de m.e.r.-plicht in vraag gesteld wordt.

'Ontginbare oppervlakte' = de te ontginnen oppervlakte (voorwerp van de vergunningsaanvraag volgens rubriek 18 van bijlage 1 van Titel I van het Vlarem, inclusief beschermingsstroken) + resterend mogelijk in de toekomst te ontginnen oppervlakte binnen het ontginningsgebied + oppervlaktes gelegen in aansluitende ontginningsgebieden, uitbreidings- of reservegebieden voor ontginning.

4. Wanneer welke vorm van milieueffectrapportage

Bij het bepalen welke rubriek van het project-m.e.r.-besluit van toepassing is, kan het schema in bijlage 1 van huidige handleiding erbij genomen worden.

4.1 Bijlage I, rubriek 23

Het opstellen van een project-MER is bijvoorbeeld in de volgende gevallen verplicht zonder mogelijkheid tot het indienen van een gemotiveerd verzoek tot ontheffing van de rapportageverplichting:

- nieuwe ontginningen van oppervlakedelfstoffen of grind met een terreinoppervlakte van meer dan 10 ha of nieuwe turfwinningen met een terreinoppervlakte van meer dan 150 ha;
- uitbreiding van bestaande ontginningen van oppervlakedelfstoffen of grind met een terreinoppervlakte van meer dan 10 ha of uitbreiding van bestaande turfwinningen met een terreinoppervlakte van meer dan 150 ha.

Een vergunningsaanvraag voor een ontginning met een terreinoppervlakte van meer dan 10 hectare (voor ontginning van oppervlakedelfstoffen of grind) of 150 hectare (voor turfwinningen) wordt dus noodzakelijkerwijze voorafgegaan door een project-MER-procedure.

Inzake de inhoudelijke vereisten van een project-MER voor een ontginningsproject wordt verwezen naar het Richtlijnenboek ontginningen.

4.2 Bijlage II, rubriek 2,a)

Wanneer de drempels van rubriek 23 van bijlage I niet overschreden worden, maar wel deze van bijlage II, rubriek_2,a), dan moet ofwel een project-MER opgemaakt worden ofwel kan een gemotiveerd verzoek tot ontheffing van de rapportageverplichting ingediend worden bij het Team Mer.

Wanneer dus de ontginbare oppervlakte groter is dan 10 ha, maar de te ontginnen oppervlakte waarvoor een vergunningsaanvraag wordt ingediend kleiner is dan 10 ha, is rubriek 2,a) van toepassing: er moet een project-MER opgemaakt worden of er kan een gemotiveerd verzoek tot ontheffing van de MER-plicht ingediend worden bij het Team Mer.

Een voorbeeld ter verduidelijking:

Een ontginning wenst een oppervlakte van 4 ha te ontginnen, waarvan 3,5 ha effectief en 0,5 ha bufferstroken. Het ontginningsgebied volgens het gewestplan waarin deze zone gelegen is, heeft een grootte van 15,5 ha, waarvan 4 ha reeds in het verleden ontgonnen werd. 7,5 ha zou in de toekomst nog ontgonnen kunnen worden.

'ontginbare oppervlakte' = 4 ha + 7,5 ha = 11,5 ha

Hiervoor kan een ontheffingsdossier opgemaakt worden. Dit project wordt beschouwd als een bijlage II-project, aangezien de aangevraagde ontginning (4 ha) kleiner is dan 10 ha (grenswaarde bijlage I), maar wel gelegen is in een ontginningsgebied met een ontginbare oppervlakte van 11,5 ha (grenswaarde bijlage II).

Inzake de inhoudelijke vereisten van een project-MER of ontheffingsdossier voor een ontginningsproject wordt verwezen naar het Richtlijnenboek ontginningen.

4.3 Bijlage III, rubriek 2,a)

Als de drempels van bijlage I of II van het project-m.e.r.-besluit niet overschreden worden, dan moet bij de vergunningsaanvraag een project-m.e.r.-screening ingevuld worden ofwel een goedgekeurd project-MER toegevoegd.

Dit komt ondermeer voor in de volgende gevallen:

- ontginningen met een te vergunnen oppervlakte kleiner dan 10 ha, gelegen in ontginningsgebieden met een ontginbare oppervlakte kleiner dan 10 ha;
- ontginningen met een te vergunnen oppervlakte kleiner dan 10 ha, gelegen in ontginningsgebieden groter dan 10 ha, waar de ontginbare oppervlakte (door ontginningen in het verleden) kleiner is dan 10 ha.

4.4 Wat valt onder de wijzigings- en uitbreidingsrubrieken

Naast de rubrieken die specifiek betrekking hebben op ontginningen bestaan er in bijlage I, II en III ook rubrieken die betrekking hebben op wijzigings- en uitbreidingsprojecten, namelijk rubriek 28 van bijlage I en rubriek 13 van bijlage II en III².

Specifiek voor de rubrieken m.b.t. ontginningen kunnen onder andere de hierna opgesomde veranderingen als een wijziging of uitbreiding worden beschouwd:

- uitbreidingen in terrein- of ontginbare oppervlakte van een bestaande ontginning;

---

² Wanneer een project onder een basis m.e.r.-rubriek of onder een wijzigings- of uitbreidingsrubriek valt, wordt toegelicht in de aparte handleiding inzake de wijzigings- en uitbreidingsrubrieken.

- wijzigingen van de diepte van de ontginning.

Zowel bij uitbreidingen in de terrein- of ontginbare oppervlakte van bestaande ontginningen als bij wijzigingen in de ontgravingsdiepte³ zal het project ook steeds rechtstreeks onder de ontginningsrubrieken van bijlage I, II of III vallen. Er moet dus systematisch nagegaan worden of respectievelijk bijlage I, II of III van toepassing is, rekening houdend met de terrein- en ontginbare oppervlakte.

Met betrekking tot die uitbreidingen in de ontginbare oppervlakte van bestaande ontginningen wordt net zoals onder punt 3 benadrukt dat hierbij geen rekening gehouden wordt met de eigendomssituatie van de percelen. Dit betekent dat ook moet rekening gehouden worden met die percelen binnen het ontginningsgebied van andere initiatiefnemers of exploitanten bij het bepalen van de ontginbare oppervlakte. Dit omdat er sprake is van een duidelijke 'link' zoals bepaald in de handleiding inzake wijzigings- en uitbreidingsrubrieken doordat:

- beide projecten zich in hetzelfde ontginningsgebied bevinden;
- de ruimtelijke afstand tussen beide projecten beperkt is (of beide projecten sluiten op elkaar aan);
- beide projecten soortgelijk zijn en dezelfde doelstelling hebben.

Bij ontginningen worden daarentegen onder andere de hiernavermelde activiteiten niet als een wijziging of uitbreiding beschouwd van de m.e.r.-rubrieken 23 en 2,a) van respectievelijk bijlage I en bijlage II en III:

- o het aanleggen van geluidsbermen;
- o het opvullen van reeds ontgonnen groevedelen voor de afwerking in functie van de nabestemming (opvulling in functie van de nabestemming dient hoewel dit niet leidt tot een m.e.r.-plicht wel een onderdeel te zijn van het onderzoek in een milieueffectrapportage);
- o uitgravingen in het kader van natuurcompensaties (niet gelegen in een ontginningsgebied volgens de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen) – let wel: natuurcompensaties kunnen ook andere maatregelen bevatten die mogelijk wel m.e.r.-plichtig zijn volgens andere m.e.r.-rubrieken.

5. Inhoud van de project-m.e.r.-screening bij vergunningsaanvragen voor ontginningen

Inzake de inhoudelijke vereisten van een milieueffectrapportage voor een ontginningsproject van bijlage I, II of III van het project-m.e.r.-besluit wordt verwezen naar bijlage II van het DABM en naar het Richtlijnenboek ontginningen. De diepgang van een project-m.e.r.-screening zal echter minder

---

³ Wijzigingen in ontgravingsdiepte kan als mededeling kleine verandering aangevraagd worden, inclusief de opmaak van een project-m.e.r.-screeningsnota. Echter bij grote terrein- of ontginbare oppervlakte, kunnen bijlage I of II ook rechtstreeks van toepassing zijn.

groot zijn dan wanneer een project-MER of gemotiveerd verzoek tot ontheffing van de rapportageverplichting opgemaakt wordt. De te onderzoeken aspecten zijn echter wel gelijkaardig.

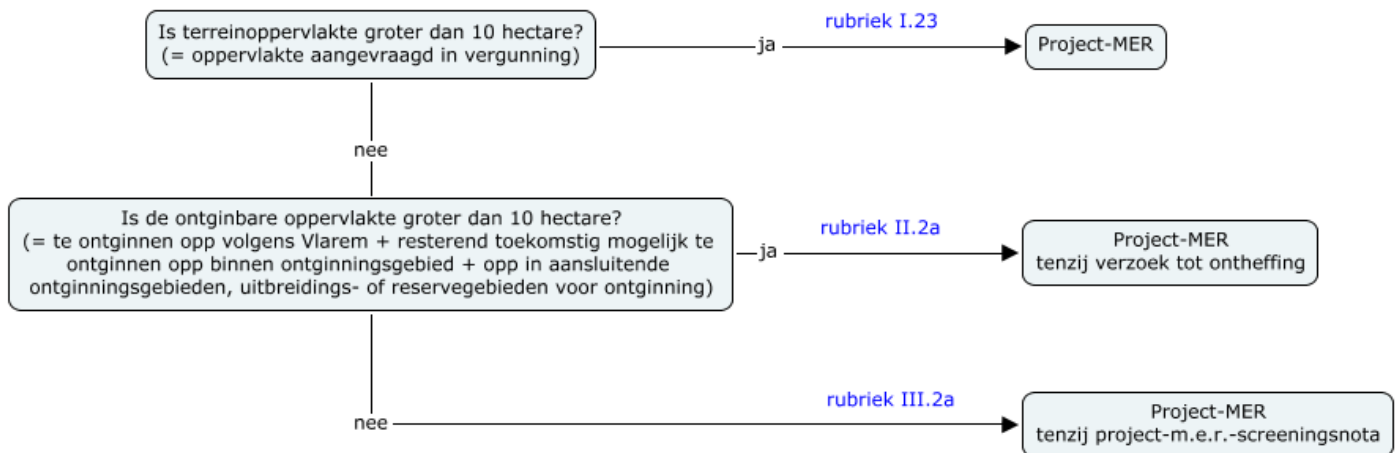
Onder andere volgende criteria hebben een invloed op de uitgebreidheid van de screening:

- ligging in of nabij gevoelig gebied inzake natuur of landschap (SBZ, VEN, natuurreserveaat, erfgoedlandschap, ...);
- ligging in of nabij woongebied;
- grootte van de uitbreiding;
- cumulatie met andere projecten in de omgeving;
- noodzaak bemaling of beïnvloeding grondwatertafel.

6. Bijlagen

Bijlage 1: Schema: wanneer is welke bijlage van het project-m.e.r.-besluit van toepassing

Oppervlakedelfstoffen of grind

Turfwinning

